

האיש שעמד במרכז השערוריה שגרמה לבי

ספר הספרים

או קידקס?

שמו של המשורר יצחק שלו רותק בשבועות האחרונים התעניינות ציבורית נרחבת, עקב השתתפותו בחידון התנ"ך המחוזי בירושלים. בגללו היו מארגני התחרות חייבים לערוך את התחרות המחוזית מחדש. שלו, מורה וחוקר תנ"ך יליד סבריה (42), ענה גם אחרי התחרות המחודשת לשלביהגמר של חידון התנ"ך הארצי, אך לא זכה בתואר. בעמוד זה, נענה שלו לבקשת "העולם הזה" ומספר על מה שהתרחש מאחורי הקלעים של החידון הארצי, שנערך ב"היכל התרבות".

מאת יצחק שלו

אין, למעשה, הגבלה בזמן. נמסר לי מאיש יות מוסמכת, ששני אנשים בארץ עברו שלב זה בניקוד של מאה אחוז: אלשיך ואנוכי. ניגשנו לחידון הידוע בציבור, החידון באדיסון. מה היה הסרטי בחידון הזה? חבר השופטים בן שלושה אנשים מנה, למעשה, איש אחד בלבד שהיה מנוסה בדברים. שני האחרים לא היו מנוסים ולא התאימו לי תפקיד. כנראה שלא ידעו את ההוראות שניתנו ביחס לכל שאלה.

שאלו אותי את השאלה: מי התיימר לעלות למרום (כביטוי של גאווה)? אז"לם היתה רשומה תשובה מספר איוב ואילו אני נתתי תשובה מספר דניאל. נוסף לכך גם תשובה מספר עובדיה. התשובה מדניאל לא התאימה לדעת השופטים ובתשובה ה" שניה, מן הנביאים, לא התחשבו, כיוון ש" דרשו תשובה מן הכתובים. לכן נתנו לי נקודה אחת.

לפני הסיבוב השלישי, בהתייעצות ה" שופטים, הוסבה תשומת ליבם לכך שבהר"אות הרשומות בקשר עם השאלה הני"ל נאמר: אם יענה הנבחן תשובה שניה ה" לקוחה אף היא מן הנביאים, יש לחשוב זאת לתשובה מלאה. בזאת לא הבחינו משום מה בתחילה, ורק מאחורי הקלעים תיקנו את המערת ונתנו לי שתי נקודות במקום אחת.

לא נזקקתי זאת לרוע ליבם אלא לבי"ל

• דברי ישעיהו על מלך בבל.

מול השופטים
חר שבוסל החידון הראשון, בו זכה בכתר.

פ גישתי הראשונה עם חידון התנ"ך היתה כבר בשנת העשור. נבחרתי ב" חיפה והייתי לחתן התנ"ך בצפון. ניגשו אלי עתונאים ואנשי רדיו ושאלו אותי ל" דעתי על החידון. אמרתי, כפי שזכור לי יפה: "כשראיתי את אולם אורה החיפאי המלא חשבותי בלבי: לו היה בא אחד מ" מלומדי התנ"ך הגדולים שלנו להרצות על תנ"ך, האם היה אוסף קהל כה רב?"

כבר אז הרגשתי שהצד הזוירתי שבתחרות ממלא כהן תפקיד רב מדי. שאלתי את עצמי: מה מושך את האנשים לחידון? ה" סיכוי להכיר את התנ"ך או הרצון לראות את ההתגוששות, כמו שאומרים בסלנג: רוצים לראות דם?

גורם מדאיג אחר בתחרות היה רמת הקושי הבלתי שווה של השאלות. באותו מחזור היו נשאלות שאלות קשות-ביחס ושאלות קלות. בחידון העשור שאלו, למשל: "למי קראו אויל למרות שלא היה אויל?" זה נשאל יחד עם שאלה כמו: "בדרך כלל מדובר וידבר יהוה עם משה. מתי נאמר וידבר משה עם יהוה?"

תופעה זו חזרה גם השנה, בשאלה: "מי היה שיכור בסוכות ומי בנה על הגג סוכות?" שאלה כזו מתאימה לתלמיד בית ספר עממי. לעומת זאת שאלו את הגברת גראציאנו שאלה קשה, כמו: "בקשר למה נאמר, שלוש פעמים בשנה, תורה, נביאים וכתובים?"

הרמה הבלתי-שווה של השאלות היתה מביאה את הניבחים לרוגז ולהתמרמרות — ולפעמים בצדק.

דבר אחר שיצאתי נגדו כבר אז הוא פול"חן התחנות, אם צריך חתני תנ"ך, יש לי בארץ מועמדים אחרים לזה. יש אנשים שיחסייהם המשפחתיים עם התנ"ך החלו לפני הרבה זמן. אנשים כמו פרופסור יחזקאל קויפמן, פרופסור סגל, ופרופסור טוריסיני, שכולנו בנערנו ובחתינו יונקים תורה מפייהם. לאלה מתאים התואר האמיתי חתן התנ"ך. השאר יכולים להיקרא רק חתני הבקיאות.

בחידון הארצי הרגשתי עצמי מעט יוצא דופן, כשראיתי לפני שלושה יהודים שומרי תורה ומצוות ואני הייתי יחידי בלי חיפה. לא היתה לי איתם לשון משותפת. גישתם לתנ"ך מסורתית-תורנית וגישתי שלי אחרת. רוב האנשים הניגשים לחידון הם אנשים דתיים. אני הייתי היחידי שלא חבשתי כיפה.

***

מה קרה בירושלים?

אחרי שנת העשור השתתפתי ב" חידון לא כניבחן אלא כעורך שאלות ושופט — וזאת למורת רוחי. רציתי להש"תתף כניבחן, אך יצאה גזירה שארבעת ה" זוכים בעשור אינם רשאים לגשת למיבחן הבא. ביקשו ממני מאוד לערוך שאלות ולאחר מכן הייתי אחד משלושת השופטים בחידון הארצי. לחידון השלישי ניגשתי שוב, כניבחן.

בכל חידון כזה השלב הצורך ביותר הוא שלב המיון, לזאת משתי סיבות: אותן השאלות מוצגות לכל המשתתפים;

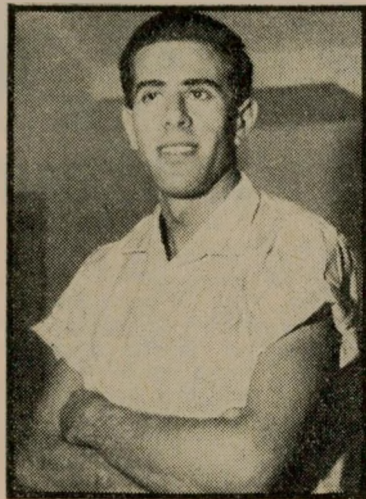
ספורט

כדורגל הרד"פה הגדולה

תכונה בלתי-רגילה הורגשה ביום הרביעי האחרון בנמל חיפה. עשרות פועלי-הנמל התקבצו סביב קבוצת עסקנים ידועים בעיר, המתינו על הרציף לבואה של האניה אנטוריה. היתה זו תכונה שאמרה דרשני, שכן העסקנים היו עסקני קבוצת הכדורגל של הפועל חיפה, בראשותו של מזכיר ה" אגודה, משה זוהר. היה ברור שהמצאותם של עסקנים אלה על הרציף באה להודיע על צייד קרוב.

שכן אגודת פועלי חיפה נהנית מיתרונות שאין לאגודות אחרות. עסקניה מקבלים אינפורמציה מוקדמת על העולים הבאים לישראל עוד לפני שאלה מגיעים ארצה. כשהם מאחרים ברשימה כדורגלן ידוע, מיד הם מזנקים לצוד אותו. אלא שהפעם הבחינו בתכונה גם אהדי אגודות אחרות. הם מיהרו להודיע על כך לאגודותיהם, ומיד התחיל מירוץ מטרף של עסקני אגודות נוספות אל הנמל.

מרוץ באישון לילה. כאשר עגנה אנטוריה ליד הרציף, זינקו עליה העסקנים. יעודם היה אמיל סאבו (21), כדורגלן צ.צ.א. רומניה — אלופת רומניה בכדורגל,

כדורגלן סאבו הצייד התחיל בנמל

ושחקן נבחרת רומניה הצעיר, שהגיע מ" אירופה עם משפחתו, כעולה. אמיל היה נפחד ומבוהל מקבלת-הפנים הבלתי-צפויה. העסקנים הקיפוהו מכל צד, משכו בבגדיו, המטירו עליו מטר של הצ"עות קוסמות ומפתות. השחקן הצעיר, שלא עמד על משמעות הנעשה סביבו, חיפש מחסה תחת כנפי אביו, הצליח ב" קושי לפלס לו דרך לאוטובוס, שהובילו למקום שהודיע למשפחתו עליידי הסוכנות. ברגע זה התחיל מירוץ הצייד. הפועל חיפה הזעיקה את צבי טנדלר (26), כדורגלן צעיר שעלה ארצה מרומניה ונצוד על-ידי הפועל חיפה ושכבר הספיק לעלות כנס ינבחרת האלומית. טנדלר ניסה לשכנע את סאבו להצטרף לקבוצתו.

אלא שאמיל הספיק בשעות הספורות, ש" שהה בארץ, ללמוד את הילכות מסחר ה" ספורט המקומי. בסיועו של אביו, הוא תבע מחיר גבוה תמורת שתי רגליו. אחת מ" דרישותיו העיקריות: מרפאה פרטית לטכני"אות שיניים עבורו ועבור אחיו אברהם, שניהם טכנאי-שיניים במקצועם.

באישון לילה כבר איתרו עסקני האגודות האחרות את מקום שיכונו של סאבו ב" קרית-מוצקין, שיכון האסכסטונים. כשהגיעו למקום, הסתבר כי הוא כבר נחטף משם. **הונגרים מוד רומנים.** רק למחרת הסתבר שאמיל ואחיו, אברהם, שוכנו על-ידי הפועל חיפה במלון תלפיות בחיפה, ושסאבו כבר הספיק להשתתף באימון ה" קבוצה. מלבדם מצאו במקום עוד שני כדורגלנים זרים — מרקוס רימר (24) ומשה לאדיאנסקי (22), שהגיעו ארצה כשחקני נבחרת בראויל למכניה, הצטרפו לבסוף להפועל קרית חיים.

סיפר אמיל סאבו לכתב העולם הזה: "פנו אלי גם מהפועל פתח-תקדה, מכבי תל-אביב ומכבי חיפה, אך בחרתי בהפועל חיפה." עם הצטרפותו להפועל חיפה, תוכל מעתה הקבוצה לכנות את עצמה — מול הקבו"צה ההונגרית של מכבי חיפה — הקבוצה הרומנית.

חליפות הריון
כיצרכי איחודת
תאם
ח"א שדוד מסריק 19
1913.12.62

סקידים
תלמידים
פסודנטים
הרשמו עוד היום לקורס החדש ל" **קצרנות**
עברית ו/או אנגלית
(שני חודשים, סעמיים בשבוע)
ב.אולפן גרגי (GREGG).
המנהל: ת. כריקמא (קמפינסקי)
תל-אביב: רחוב גורדון 5.
חיפה: כנית-הספר, במעלה,
רחוב שמריה לוי 30.
ח צ ל ח ת ס ו ב ת ח ת

ה מ נ ו י
קיבנת
חשבונו,
נא פרט
אותו בהקדם.

מר ויליאם מלברט
בן 107 סוען לגיל 110,
משום שבכל יום הוא שותה 2 ליטר
בירה. הוא החל לשתות בירה בגיל
צעיר. דודו הגיע לגיל 110 באותה
נוסחה בדוקה.

אנו קונים
מצלמות ואבזורים וכל הקשור
בצלום ומשלמים מחירים טו"
בים! הנצח על-ידי צלומים!
כל המצלם מעשיר את חייו!
פוטו-ברנר
חיפה, רחוב החלוץ 30

600.000
מכוניות קרדינאל בשנה הראשונה?
וזהי תכנית היצור למכונית קרדינאל.
מכונית זו היא התשובה של פורד ל"
מכונית פולקסוואגן הגרמנית. כמות
ייצור גדולה זו מעידה על האמון ש"
אנשי פורד רוחשים למכונית החדשה.
הקרדינאל תבנה הן בארצות-הברית והן
בגרמניה. וללא ספק יבנה גם באחרים
מבתי-החרושת של פורד במדינות שונות,
תוך שימוש בחלקי חילוף שייחצרו
בארצות-הברית גופה ומחוצה לה. ה"
קרדינאל, שהיא מכונית קטנה, קטנה
מאד, תוצג לראשונה בכפריאר או
מרץ של שנת 1962.